

ἦπτον φωτεινόν. Νοσοκόμος μία γυνή διὰ τὰ τρία πρῶτα δωμάτια καὶ ἑτέρα διὰ τὸ τέταρτον. Ἀφίοντες τὸ μέρος τοῦτο, ὅπερ ἀπετέλει κυρίως τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῆς ὄλης ἐξοχικῆς οἰκίας (!) καὶ πρὸς ἀνατολὰς παραπλευρῶς τῆς ἀριστερᾶς περιβολῆς, εἰσερχόμεθα εἰς τὸ περίφημον **ἀ-
χοῦρι!** Ἀπέραντος ἑκτασις! Εἰς τὸ ἀριστερὸν τοῦτο **κέρας** εἶναι μέρος τι κεχωρισμένον διὰ παραπετάσματος ἐκ σανιδῶν, κάτωθεν σανιδωμένον, καθαρὸν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦπτον, τοῦθ' ὅπερ δὲν ἐμποδίζει νὰ μὲνῆ ἀχοῦρι, ἔτοιμον, ὅπως τοποθετηθῶσι δέκα κλίνας καὶ νοσηλευθῶσιν ὀκτὼ ἀσθενεῖς· καὶ ἐνταῦθα ὑπάρχει θερμάστρα. Εἰς τὸ δεξιὸν δὲ κέρας ἀμέσως μὲν μικρὸν παράπηγμα, ἐνθα διανυκτερεύει ὁ ἐπιστάτης καὶ παραπλευρῶς ἕτερον μικρὸν φαρμακεῖον, φιλοκάλως δισκευασμένον· πέραν ἔτι ἀχοῦρι τέλειον, σκοτεινόν, ἀσάρωτον ἐν μέρει, καὶ χαμαὶ δισπαρμένα ἐνδύματα τῶν νοσηλευομένων, ἔτοιμα νὰ ὑποσῶσι τὴν διὰ τοῦ πυρὸς ἐξαερίσιν. Ἐν τῷ φαρμακείῳ ὑπάρχει ἀποθήκη ἐνδυμασιῶν διὰ τοὺς ἐλευθεροκοινωνήσαντας, τὰς ὁποίας στέλλει ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἢ πρὸς περιθάλψιν τῶν εὐλογιώντων ἐπιτροπή. Τὴν ὄλην βορεινὴν ταύτην πλευρὰν διακόπτει ἡ ἄνω μνησθεῖσα βορεινὴ πύλη, πέραν τῆς ὁποίας ὑπάρχει ἐν ἀχοῦρι δίκην δωματίου, εἰς τὸ ἀριστερὸν κέρας, χώρισμα ἀρκετὰ περιποιημένον καὶ προωρισμένον διὰ νοσηλείαν ἑτέρων δεκαεξὲς εἰς ἀνάρρωσιν διατελούντων, οἵτινες τὰς ἡλικίας ἡμέρας προσηλιάζονται πρὸ αὐτοῦ. Ἐπὶ τοῦ σανιδωτοῦ χωρίσματος ἀναρτῶνται δύο ἐκ λευκοσιδήρου ὑδρορῶαι πρὸς πλύσιν. Ἐν τῇ ἀρχῇ δὲ τοῦ δεξιοῦ κέρατος λέβης πρὸς θέρμανσιν ὕδατος, μετρίου μεγέθους, καὶ λουτήρ κοινὸς πρὸς γενικὸν λουτρόν. Ὁ ἐξερχόμενος τοῦ θαλάμου τούτου, ἵνα διέλθῃ τὴν ὄλην ἑκτασιν τῆς βορείου τοῦ ὄλου κτήματος πλευρᾶς κωλύεται ὑπὸ περιτειχίσματος, ὅπερ ἐκτείνεται καθ' ὄλην τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν· πρὸ τούτου ὑπάρχει

σκάφη (γούρνα) λιθόκτιστος, ἐν ἣ ἀντλία βεβυθισμένη ἐν τῷ παρακειμένῳ φρέατι ἐκφέρει ὕδωρ. Ἐν τῇ σκάφῃ ταύτῃ ἐτελεῖτο ἡ ἀπολύμανσις τῶν ἐνδυμάτων τῶν εἰς ἐλευθεροκοινωνίαν τεθέντων πρότερον, ὅτε ἔνεκα ἐλλειψείως ἐνδυμάτων **δὲν ὑφίσταντο τὴν διὰ πυρὸς ἐξαερίσιν**, ὡς ἤδη τοῦτο γίνεται. Ὁπισθεν, καὶ πρὸς ἀνατολὰς τοῦ περιτειχίσματος τούτου, ὑπάρχει ἕτερος τετράγωνος χώρος εἰς ὃν εἰσέρχεται διὰ τῆς ἀνατολικῆς πύλης ἡ τροφοφόρος ἀμαξα καὶ ἀπάγονται οἱ νεκροὶ πρὸς τὸ νεκροταφεῖον. Ἐν τῇ νοτιῷ πλευρᾷ τοῦ χώρου τούτου, ὑπάρχει τὸ πλυντήριον, ὅπου πλύντραι δύο διηνεκῶς πλύνουσι τὰ ρυπανθέντα ἐνδύματα τοῦ θεραπευτηρίου. Τὰ δὲ ὕδατα τοῦ πλυντηρίου **εἰσδύλουσιν εἰς τὸν παραρρέοντα Ἰλισσὸν**, ἐπὶ τῆς νοτίας ὄχθης τοῦ ὁποίου ὑπάρχει πηγὴ, ἐξ ἧς προμηθεύονται **τὸ πρὸς πόσιν ὕδωρ**. Ἡ δὲ ὑπολείπεται ἡ ἐντεῦθεν τοῦ πλυντηρίου νότιος πλευρὰ τοῦ ὄλου οἰκήματος. Εἶναι ἐκτεταμένος σταῦλος καθαρῶτατος· ἐν τούτῳ διανυκτερεύουσι τὰ μεταγωγικά ζῶα (τῶν ἀμαξῶν) καὶ ἔτι περαιτέρω ἐναποτίθενται ἐπὶ νεκροφόρου οἱ νεκροὶ, ὧν ὁ ἐνταφιασμὸς τελεῖται μετὰ τέσσαρας ὥρας ἀπὸ τοῦ θανάτου. Τέλος ἡ νοτιοδυτικὴ γωνία χρησιμεύει ὡς ἀποθήκη ἀνθράκων, ἀσβέστου κτλ.

Νεκροταφεῖον. Τοῦτο κεῖται εἰς ἀπόστασιν 150 περίπου μέτρων πρὸς ἀνατολὰς τοῦ θεραπευτηρίου, ὅπου διατηρεῖται ἀρχαίου ναοῦ (Ἁγίου Θωμᾶ!) ἐρείπιον· ἀριθμοῦνται δὲ περὶ τοὺς 45 τάφους, ἐκ τῶν ὁποίων τινὲς περιέχουσι **δύο** νεκρούς· ἡ ἀνάλογος ἀπ' ἀλλήλων ἀπόστασις καὶ ἡ ἀφθονος ἐπιχωμάτωνσι μαρτυροῦσιν ὅτι κατὰ τὸν ἐνταφιασμὸν βασιλεύει ἐπιμελημένη φροντίς καὶ ἄκρος πρὸς τοὺς νεκρούς σεβασμὸς. Καθ' ἃ δὲ ἐβεβαιώθημεν τὸ βάθος τῶν τάφων εἶναι 2 μέτρων.

Οἱ ἀσθενεῖς μεταφέρονται διὰ τῶν δύο γνωστῶν ἀσθε-

ΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΕΘΝΩΝ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

(Συνέχεια ἴδε ἀριθ. 398)

ἦχος, κνίσμα ὠτός, κρούσμα ἀέρος; Διατί, διατί νὰ ἦχῃ πάντοτε τὸ ἔλαφρον τοῦτο φύσημα, ὁ κοῦφος οὗτος νυγμὸς εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ἰωάννου; Νυγμὸς; ἀλλ' ὁ νυγμὸς οὗτος εἶναι σπαραγμὸς διὰ τὴν καρδίαν τοῦ Ἰωάννου. Εἶναι σφαγή, εἶναι ἴος ἀσπίδος, εἶναι ξίφος βαθύ, αἰχμηρὸν, ἀπαίσιον· ἐμπεφυκὸς εἰς τὸ σῶμα, ἀχώριστον ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως, συνἑκδημον τοῦ βίου.

Ἔλεγε ταῦτα καθ' ἑαυτὸν, καὶ παρὰ πᾶσαν τὴν ταραχὴν ἐν ἣ διετέλει, ἠὲ χαρίσσει οὐδὲν ἦπτον τὸν Θεὸν ὅτι δὲν τὰ ἔλεγε μεγαλοφῶνως. Διανοεῖτο ταῦτα ὑπούλως, βυθίως, βαρῆρωδῶς ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς του, καὶ διὰ τοῦ στήθους του ἀνέβαιναν ἀφρώδης χολῆ φαρμακεύουσα τὸ στόμα του. Ἡρώτα ἑαυτὸν διὰ μυριστὴν φορὰν εἰς τί ἔπταισεν αὐτός, ἵνα τιμωρῆται οὕτω σκληρῶς, καὶ διὰ μυριστὴν φορὰν

ἀπῆντα εἰς ἑαυτὸν ὅτι. « Φαίνεται ὅτι τιμωροῦμαι δικαίως, ἀφοῦ τιμωροῦμαι· ἀλλ' ἀγνοῶ διατί ».

Ἐν τούτοις ἡ ξένη δὲν ἐδίστασεν ἐπὶ πλεον, ἀλλὰ προὐχώρησε δύο βήματα πρὸς τοὺς δύο ἄνδρας καὶ τοῖς εἶπε.

— Γνωρίζετε λοιπὸν καὶ σεῖς τὴν μοναχὴν Ἀγάπην, τὴν ὁποῖαν ζητῶ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΑΥΤΟΝΟΜΟΙ.

Ὁ Ἰωάννης Βενδίκης οὐδὲν ἀπήντησε πρὸς τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἥτις ἀπηυθύνετο παραδόξως μᾶλλον πρὸς αὐτόν, ἐνῶ ὤφειλε νὰ ἀπευθυνθῇ μᾶλλον πρὸς τὸν Μηνᾶν, ὃν εἶχεν ὑποδείξει ὁ πορθμεύς, ὡς ζητήσαντα περὶ τῆς μοναχῆς πληροφορίας.

Ὁ δὲ Μηνᾶς βλέπων τὴν σιωπὴν τοῦ συντρόφου του τὴν ἐμιμήθη, μὴ ἔχων τι καλλέτερον νὰ πράξῃ. Ἄλλως δὲ οὗτος διετέλει ἀπλῶς ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ ἀπέιχε πολὺ ἀπὸ τῶν παντοδαπῶν καὶ πολυστρόφων αἰσθημάτων, ἐν οἷς ἔπλεεν ὁ Ἰω. Βενδίκης.

Ἡ ξένη ἠναγκάσθη νὰ ἐπαναλάβῃ τὴν ἐρώτησιν αὐτῆς.

— Γνωρίζετε, σὰς εἶπα, σεῖς οἱ δύο τὴν μοναχὴν Ἀγάπην τὴν ὁποῖαν ζητῶ;

Εἶχε δὲ τὴν δευτέραν ταύτην φορὰν ὁ λόγος τῆς ξηρῶν καὶ βαρῶν τόνου, καὶ ἦτο ὡς διαταγὴ.

νοφόρων άμαξών, οί δέ Ιαθέντες άπέρχονται πεζή, άφού ύποβληθώσιν εις 2—10 γενικά λουτρά και ένδυθώσιν όλως καινούργη ένδυμασίαν.

Τρόφιμα. Ταύτα προμηθεύονται έκ τής άγοράς τή φροντίδι του Ιατρού και δύο προς μεταφοράν αυτών ύπηρετών. Χορηγείται δέ εις τούς άσθενείς γάλα τής Έλβετίας, ζωμός, κρέας βραστόν ή όπτόν, άρτος, ώ και οίνος, έξ ών είναι λίαν εύχαριστιμένοι πάντες.

Φάρμακα. Ταύτα λαμβάνονται έκ του φαρμακείου του Σκλέπα. Έκτελούνται δέ αί συνταγαί παρά του έπιστάτου του θεραπευτηρίου συμμορφουμένου προς τό συνταγολόγιον του Ιατρού.

Προσωπικόν. Είς Ιατρός, είς έπιστάτης, άρχινοσοκόμος και φαρμακευτελεστής, τρεις νοσοκόμοι άνδρες (οός δέν είδουμέν, πλήνένός άσθενούντος και αύτου), δύο ύπηρετάι επί των ώνίων και δύο νεκροθάπται. Έτι δέ δύο λίαν φιλόκαλοι γυναίκες νοσοκόμοι, δύο πλύντριαι, μία μάγειρος, και τέλος; είς παράσιτος καθαριστής τής αύλης, ήτις πράγματι λάμπει (ό Καραβίδας) — άποτελοΰσι τό προσωπικόν, νοσηλευόμενοι δέ έν όλω έβδομήκοντα και τρεις.

Παρατηρήσεις. Η άνωτέρω περιγραφή είναι ή μόνη άκριβής και άληθής κατάστασις του έν Γουδη θεραπευτηρίου των εύλογιώντων. Έπομένως όσων άφτραξή τήν τοποθεσίαν του θεραπευτηρίου, τήν έσωτερικήν κατάστασιν αυτου, ήτοι τήν καθαριότητα των δωματίων και των λοιπών κοινών μερών, τής αύλης δηλ. και των εισόδων, ουδέν έχομεν να παρατηρήσωμεν· επίσης όσων άφοραξή τήν διάταξιν των κλινών, καιτοι ύπάρχει συμπύκνωσις τις αυτών. Περί φωτισμού, θερμάνσεως, τροφής και θεραπείας ουδέν έχομεν να παρατηρήσωμεν, πολύ δέ ολιγώτερον περί του ένταφιασμού των νεκρών.

Υπάρχει έν τούτοις άνάγκη όπως χορηγηθώσι πρώτον

στρώματα και προσκεφάλαια παχύτερα ή διπλά τοιαύτα· διότι ως έχουσι ήδη ταύτα πτωχά όντα και άδρά συντελοΰσιν εις τόν σχηματισμόν **έξελκώσεων και γαγγραιών**, αίτινες είσι λίαν συχναί εις τούς νοσηλευόμενους, δεύτερον κλινοσκεπάσματα πλειότερα· διότι τά ύπάρχοντα και άνεπαρκή είσι και πολλά έχουσι ρυπανθή έν μέρει· τρίτον σανδάλια και πτυελοδοχεία· τέταρτον πλείονες λέβητες και λουτήρες, διότι ό ύπάρχων είναι άνεπαρκής· πέμπτον ένδύματα διά τούς τεθησομένους εις έλευθεροκοινωνίαν· έκτον τά ύδατα του πλυντηρίου να μή χύνωνται εις τόν παραρρέοντα Ίλισσόν ή κρείττον να μετακομισθή τό πλυντήριον πέραν του ποταμού έν παραπήγματι 'ιδιαιτέρω' και έβδομον τό προσωπικόν να αύξηθή και κυρίως να προστεθή και έτερος Ιατρός βοηθός του νυν κ. Ηλία Σίσυφου.

Ο κ. Σίσυφος, εις έκ των έπιμελεστέρων νέων Ιατρών του ήμετέρου Πανεπιστημίου, άπεδείχθη ήδη δραστηριώτατος και λίαν φιλόπονος. Κατά μέγα μέρος ή καλή κατάστασις του θεραπευτηρίου Γουδη εις αυτόν οφείλεται· δέον δέ ή Κυβέρνησις να ανταμείψη αυτόν αύξάνουσα, ως άλλοτε τό «Μη Χάνεσαι» είπε, τόν μισθόν εις 400 δραχμάς· άλλ' όσον δήποτε και άν εργάζηται ό κ. Σίσυφος, είναι λίαν δύσκολον μόνος να έπιβλέψη τά πάντα, να έπισκέπτηται δηλ. τής ήμέρας τούς άσθενείς, να συντάττη και να εκτελή έν μέρει τās συνταγάς, να παρίσταται εις τήν προμήθειαν των τροφίμων, τήν διανομήν του συσσιτίου και των φαρμάκων, να εκτελή έγχειρήσεις και να παρίσταται εις τήν κηδείαν και ταφήν των νεκρών. Έντεϋθεν λοιπόν άνάγκη βοηθού Ιατρού, καθ' όσον μάλιστα παρίσταται άνάγκη όπως εις Ιατρός διανυκτερεύη έν τω θεραπευτηρίω χάριν των πολλών βαρέως πασχόντων. Έκ τής έλλείψεως βοηθού Ιατρού συμβαίνουσι καθ' ήμάς άνωμαλίαι τινες περί τήν ύπηρεσίαν. Ημείς έν έχομεν παράδειγμα να αναφέρωμεν προς

Ο Ιωάννης Βενδίκης ήρχισε να παροξύνηται.

— Διατί ή έρώτησις αύτη, κυρία ; τή είπε.

— Έπιθυμώ να μάθω τί σās συνδέει με τήν γυναίκα ταύτην, είπεν ή ξένη μετριάσασα τήν τραχύτητα του λόγου. Και όμως και νυν έτι είχεν ό λόγος αυτης πολύ τό έπιτακτικόν.

— Άλλά με ποίον δικαίωμα, κυρία ; επανέλαθεν ό Ιω. Βενδίκης.

— Διότι ούτω θέλω, είπεν ή ξένη.

Και έστρεψεν όπισθέντης γοργόν βλέμμα προς τήν θύραν. Τότε δέ μόνον ό Ιωάννης Βενδίκης, ακολουθήσας τό βλέμμα τουτο, παρατήρησεν ότι έφ' ένατέρων των παραστάδων τής θύρας ίσταντο άνθρωποι άγνωστοι, ξενίζοντες τήν μορφήν, οίτινες ουδέν τό νησιωτικόν είχον· ώμοιάζον δέ με Βενετούς. Πάντες ούτοι έφόρουσαν μικρούς μανδύας και ήσαν περί τούς δέκα.

Άλλ' ή ανακάλυψις αύτη ούδαμώς επτόησε τόν Ιωάννην.

— Υπάγωμεν, Μηνά· είπε προς τόν σύντροφόν του.

Και έχώρησαν προς τήν θύραν.

Άλλά μόλις προσέβησαν δύο ή τρία βήματα και ή γυνή, κροτήσασα μαστιγιά τινα, ήν τέως εκράτει συνεσπειρωμένην έν τή χειρί, εκραξε προς τούς Βενετούς τούς ίσταμένους έξω τής θύρας.

— Έν όνόματι τής Δημοκρατίας ! Συλλάθετε τούς άνθρώπους τούτους.

— Ποίας Δημοκρατίας ; τής Δημοκρατίας των ληστών ; είπεν ό Ιωάννης Βενδίκης, αντιληφθείς άμέσως λίαν φωτεινώς τήν θέσιν του.

Και έφερε τήν χείρα εις τήν ζώνην του, και άνέσπασε τό έγχειρίδιον.

Ο Μηνάς επραξε τό αυτό.

Οί Βενετοί έξέβαλον τās μαχαίρας, ως είχον κεκρυμμένας υπό τούς μανδύας των, διά να εκτελέσωσι τήν διαταγήν τής γυναικός εκείνης.

Ο Ιωάννης και ό Μηνάς έλαβον θέσιν άμύνης και υπεχώρησαν βήματά τινα εις τά όπίσω, όπως ασφαλίσωσι τά νωτα.

Οί έξ ή έπτά άλιεΐς, οίτινες είχον καταφάγει πάντα τά όστρεα, και πείε ποτήριά τινα οίνου, ήγέρθησαν, ήνοιξαν τά στόματα, έτειναν τά ότα και ουδέν έννόουν.

Ο δέ κάπηλος έτάνυσε τās σιαγώνας, ήνοιξε τούς οφθαλμούς και έβλεπεν, έβλεπεν. "Ηρχισε να φοβήται πολύ. Έκρέμασε τά ότα, και ήγνώσε τί να είπη και τί να σκεφθή.

Εις τήν θύραν είχον συσσωρευθή δειλαί τινες κεφαλαί νησιωτών, διότι θόρυβος όπωσοΰν είχε γείνει, και έθεώρουσαν τά συμβαίνοντα.

Τās λέξεις: «Έν όνόματι τής Δημοκρατίας, συλλάθετέ τους», είχεν είπει ή Βενετή έν τή γλώσση της.

Ο δέ Ιωάννης είχεν είπει «τής Δημοκρατίας των ληστών,» έλληγιστί. "Οθεν οί μεν άνδρες δέν έννόησαν τήν λέξιν ταύ-

ὑποστήριξιν τῶν ἰσχυρισμῶν μας, τὸ ἐξῆς : κατὰ τὴν εἰς Γουδῆ ἐπίσκεψίν μας ἐπληροφορήθημεν ὅτι ὁ παρσίτος καθαριστὴς τῆς αὐλῆς Καραβιδάς εἶναι καὶ ὑδραγωγεὺς ἐν τούτοις εἰδομένῳ γέροντα πεντηκοντούτη ἀσθενῆ σφόδρα κλονούμενον ἐπὶ τῶν ἰσχυρῶν ποδῶν του νὰ ἀνέρχεται ἐκ τῆς κλίτης τοῦ ποταμοῦ, παρ' οὗ προμηθεύονται τὸ ὕδωρ, κρατῶν φιάλην πλήρη ὕδατος· ὁ γέρον μὴ δυνάμενος νὰ προχωρήσῃ ἐκάθησε χαμαὶ, κακὴν ἐντύπωσιν προξενήσας εἰς τοὺς συνοδοιπόρους ἡμῶν.

Τῶν νοσοκόμων γυναικῶν ὁ ἀριθμὸς νὰ ἀυξηθῆ ἀπὸ δύο, αἵτινες ἤδη ὑπάρχουσι πράγματι, εἰς ἕξ, ὅκτω καὶ δέκα ἀκόμη· διότι ἀμφότεραι αἱ ἤδη ὑπηρετοῦσαι, καὶ τοὶ εἰσι φιλόκαλοι, φιλεύσπλαγχοι καὶ λίαν περιποιητικοί, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπαρκέσωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τεσσάρων δωμάτων, ἐν οἷς νοσηλεύονται περίπου τεσσαράκοντα ἀσθενεῖς· ἢ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 4 δωματίῳ π. γ. νοσοκόμος ὑπηρετοῦσα ἑνδεκα τὰς βαρυτάτας τῆς νόσου μορφᾶς πάσχοντας, καὶ τοὺς πλειότερους κινδυνεύοντας, δεόν νὰ ᾖ ὑπεράνθρωπος, νυκτιμερὸν μένουσα ἄυπνος· ὅπερ ἀδύνατον. Εἰς τίνα πρῶτον νὰ δώσῃ φάρμακα, ἢ τροφὴν ἢ ὕδωρ, ἢ τίνα νὰ σκεπάσῃ, νὰ πλύνῃ, νὰ βοηθῆ εἰς τὰς λοιπὰς ἀνάγκας, μόνη, καὶ μάλιστα ἐν καιρῷ νυκτός. Ὑπάρχουσιν νοσοκόμοι νυκτοσκοποὶ; ἀγνοοῦμεν. Εἰς τὸ εἰρημένον δωμάτιον ἀπαιτοῦνται τοῦλάχιστον δύο ἀγρυπνοὶ νοσοκόμοι νύκτα καὶ ἡμέραν, ἵνα ὄχι μόνον ἐπιτελώσιν τὰ τῆς καθαριότητος ἔργα, ἀλλὰ κυρίως νὰ χορηγῶσι κυρίως καὶ εὐχερῶς τὴν περίπλοκον καὶ παλυειδῆ νοσοκομιακὴν περίθαλψιν καὶ περιποίησιν.

Σημειώσεις. Προσκληθέντες ὑπὸ τοῦ «Μὴ Χάνεσαι» μετέβημεν εἰς τὸ ἐν Γουδῆ θεραπευτήριον τῶν εὐλογιώντων, σγόντες τὸ θάρρος νὰ εἰσέλθωμεν εἰς ὅλα τὰ ἐπικινδύνα μέρη, καὶ νὰ ἐξετάσωμεν μεθ' ὅλης τῆς λεπτομερείας τὰ πάντα·

τὴν ἄλλ' ἡ Βενετὴ, ἥτις εἶχεν ἔμφυτον τάσιν εἰς τὸ νὰ θερμαινῆται καὶ νὰ λυσαῖ εὐκόλως πρὸς πᾶσαν ἀντίστασιν, τοῖς μετηρημένους αὐτήν.

— Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ὑβρίζει τὴν πατρίδα μας! ἔκραξε. συλλαβέτέ τους καὶ φέρετέ τους εἰς τὸ πλοῖόν μου.

— Ποῖον πλοῖόν σας; ἐπιθύρσεν ὁ Ἰωάννης. Ἐν τούτοις οἱ Βενετοὶ εἶχον ἐπιτεθῆ μετὰ τὰ ξίφη καὶ μετὰ τὰ ἐγχειρίδια, οἱ δὲ δύο φίλοι ἡμῶντοντες ὡς λέοντες.

— Μὴ πόλεμον, μὴ πόλεμον! ἔκραζεν εἰρωνικῶς ἡ Βενετὴ· παραδοθῆτε, ἀνδρεῖοι Γραικοὶ, παραδοθῆτε.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν παρόντων νησιωτῶν ἐτόλμα νὰ ἐπέμβῃ, νὰ προασπίσῃ ἢ νὰ βοηθήσῃ τοὺς ἀμυνομένους. Ἄλλ' ἐθεώρουσαν χάσκοντες καὶ ἀποροῦντες τὴν ἀνισον ταύτην πάλην.

Ὁ δὲ κάπηλος ἐβλασφήμει τὴν ὥραν, καθ' ἣν ἐφαντάσθη ν' ἀποτείνῃ πρὸς τοὺς δύο παροδικούς του ξένους τὰς φιλοφρονήσεις ἐκεῖνας, δι' ὧν ἠνάγκασέ πως αὐτοὺς νὰ φιλοτιμηθῶσιν ὅπως γευματίσωσι παρ' αὐτῷ. Ἐβλεπε τὰς φιάλας, τὰ ποτήρια, τὰ τρύβλια, τὰς χύτρας, τοὺς πίθους, καὶ ἔκλαιε καὶ ἐθρήνηε πάντα ταῦτα προκαταβολικῶς.

Ἀκούσαντες οἱ Βενετοὶ ὅτι ὁ ἕτερος τῶν ξένων εἶχεν ὑβρίσει τὴν πατρίδα των, εἶχον ἐνισχύσει τὴν ἔφοδον, καὶ ἦτο ἀπίστευτος ἢ καρτερία μεθ' ἧς ὁ Ἰωάννης καὶ ὁ Μηνᾶς ἀντίστην εἰς τὴν ἀμυναν. Αἱ χεῖρές των ἔπαλλον τὰ ἐγχειρίδια μανικῶς, σπασμωδικῶς, ἀκαμάτως. Τὰ πρόσωπα αὐτῶν κάθιδρα, ἐναγωνίως ἀσθμαίνοντες, πλῆττοντες, πλῆττόμενοι, καθημαγμένοι. Ὁμοιάζον μετὰ δαίμονας μάλλον ἢ μετὰ ἀνθρώ-

ἀπλήθομεν ὅμως φέροντες τὸν φόβον μήπως ἐμολύνημεν καὶ ἤδη ἀναμένομεν τὴν 12 ἡμέραν, χρονικὸν διάστημα μεθ' ἀναφαίνεται ἡ νόσος, ὅπως βεβαιωθῶμεν ὅτι ἀπῆλλάγημεν καὶ ὅτι τὸ θάρρος μας δὲν θὰ μεταβληθῆ εἰς μετάνοιαν· ἀπλήθομεν μετὰ τὴν συνειδότος ἡμῶν, μὴ ἐγεῖναμεν φορεῖς τοῦ μολύσματος καὶ μάλιστα εἰς προσφιλεῖς ἡμῖν ὑπάρξεις· ἀπλήθομεν τέλος φέροντες ἰσοβίως τὴν ἀποτρόπαιον εἰκόνα τῶν βαρέως πάσχόντων ὑπὸ εὐλογίας, οἵτινες ἐκτάδην κείμενοι δυσανασχετοῦσιν, ἔχοντες τὸ πρόσωπον παραμεμορφωμένον, ἐξοιδημένον, μαῦρον, ῥυπαρὸν, τοὺς ὀφθαλμούς· κλεισμένους, τυφλοὺς, τὰ βλέφαρα συγκεκολλημένα, τοὺς βύθωνας πεφραγμένους, τὰ χεῖλη κατάξηρα καὶ τὴν γλῶσσαν στεγνὴν καὶ διψαλέαν, δυσπνοοῦντες, ἄλλοι βήχοντες, πυρέσσοντες καὶ ἀήμπούοντες, τὸ σῶμα ἕτεροι ἔχοντες ἐξηλωμένον καὶ γαγγραινωμένον, ἕτεροι τέλος παραληροῦντες καὶ ἄλλοι ψυχορραγοῦντες. Διὰ τί; Διότι **δὲν ἐμβολιάσθησαν.**

Ἄν συντελέσῃ νὰ κάμψῃ ἡ ζοφερά αὕτη εἰκὼν τοὺς ἀδυσωπήτους ἀκόμη κατὰ τοῦ ἐμβολιασμοῦ ἢ τὴν ἀδράνειαν τῶν ἀρμοδίων, αὕτη θὰ εἶναι ἡ μόνη ἱκανοποίησις τῶν ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῆς ὀδυνηρῶν ἐντυπώσεών μου.

Περίεργος.

ΧΡΟΝΙΚΑ

Αἱ συστημένα ἐπιστολαὶ ὑπῆρξαν πάντοτε ὁ ἀπηγορευμένος καρπὸς τῶν ταχυδρομικῶν ὑπαλλήλων. Ἐκάστη ἐπ' αὐτῶν κοκκινόβουλλα παρουσιάζετο εἰς τὴν θερμὴν αὐτῶν φαντασίαν καὶ ὡς ἐν ἀπηγορευμένον μῆλον. Καὶ ὅλοι ἐννοῦν ἀπὸ τὸ μῆλον αὐτὸ νὰ φάγωσιν. Εἶναι κατὰ τὸ μᾶλ-

τινα ὄντα. Ὁ μὲν Ἰωάννης ἐσκέπτετο ὅτι ἦτο εὐτυχὴς, ἀν' ἀκάρθου τοῦλάχιστον ν' ἀποθάνῃ ἐντίμως κατὰ τὴν περιστάσιν ταύτην. Ὁ δὲ Μηνᾶς, οὐ τὸ νεανικὸν θάρρος καὶ ἡ ἐλπίς ἦσαν πολλῶ ἀκμαϊότερα, ἐπάθει νὰ σώσῃ τὸν σύντροφόν του σωζόμενος καὶ αὐτὸς, καὶ εἶχε βεβαίως πεποιθήσιν ὅτι ἤθελεν ἐπιτύχει τούτου.

Ἄλλ' εἰς τὸν Ἰωάννην ἐπῆλθε τελευταία τις ἰδέα, ἣν ἀπέκρουσε κατ' ἀρχὰς ὡς ἀνεφάρμοστον, ἀλλ' ἠναγκάσθη ν' ἀποδεχθῆ μηδεμίαν ἄλλην βλέπων διέξοδον ἢ τὴν εἰρκτὴν καὶ τὰ δεσμὰ, τὰ βαρέα καὶ ἐσκωριασμένα δεσμὰ τῆς Βενετίας. Διότι δὲν εἶχε τοῦλάχιστον τὸν θάνατον βέβαιον, ἀλλ' ἦτο πιθανώτερον ὅτι ἐμελλε νὰ πέσῃ ζῶν εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν του.

— Ἀδελφοί, ἔλεγεν ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς νησιώτας διὰ τοῦ λόγου, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἦσαν προσηλωμένοι πρὸς τοὺς ἀντιπάλους αὐτοῦ καὶ ἡ χεῖρ του δὲν ἔπαυε νὰ σείη τὴν μάχαιραν, ἀδελφοί, ἠκούσατε τί εἶπεν ἡ γυνὴ αὕτη; Εἶπεν ἐν ὀνόματι τῆς Δημοκρατίας! καὶ σεῖς εἶσθε αὐτόνομοι.

Οἱ νησιῶται, ἀκούσαντες τὴν ἐπικλήσιν ταύτην, ἤρχισάν πως νὰ συγκινῶνται. Ἄλλως δέ, πρῶτην φορὰν ἤκουον ὅτι εἶναι αὐτόνομοι, λέξιν ἧς τὴν ἔννοιαν ἠγνόουν μὲν, ἐκολακέυοντο ὅμως ἐξ αὐτῆς, ὑποπτεύοντες ὅτι ἀγαθὸν τι ἐσήμαινε.

— Εἶσθε αὐτόνομοι! Καὶ ἔρχονται νὰ μᾶς συλλάβωσιν ἐπὶ τοῦ ἐλευθέρου δάφους σας, ἐπανελάθεν ἡ ἀσθμαίνουσα φωνὴ τοῦ Ἰωάννου, ἡμᾶς, πατριώτας καὶ δημοθρήσκους σας, ἔρχονται

λον και ἤττον Ἀδάμηδες. Τελευταῖον τοιοῦτοι ἀνεκαλύφθησαν ἐν Καλάμαις και Κυπαρισσία, ἀποστέλλεται δὲ ἐκ τῆς Κεντρικῆς Διευθύνσεως εἰδικὸς ἐπὶ τούτῳ ὑπάλληλος, ἵνα προβῆ εἰς ἀνακρίσεις.

Ὑπὸ μίαν ἔποψιν, τῆς ἐξεγειρομένης ἀγανακτήσεως τοῦ Αἰῶνος, ὅτι ἐν ταῖς αὐλικαῖς τελεταῖς, τὰ χειροφιλήματα και ποδοφιλήματα, τὰ ὅποια μάλιστα ἢ διὰ τὰ ἐξουτελίς, τοὺς προσερχομένους ἢ διὰ τὰ ἀποθεώση τὴν πράξιν — διότι ἐπὶ τοῦ κ. Φιλήμονος παρωδεῖται κάλλιστα ἐκεῖνο τὸ περὶ Ῥώσων λεχθέν, ὅτι ἂν ζίσσης τὴν δημοκρατικὴν ἐπιδερμίδα του θὰ εὖρης κάτωθεν φλοιὸν αὐλικὸν — ἐπονομάζει αὐτὸς τὴν ἐν τοῖς ἀνακτόροις προσκύνησιν, ὑπὸ μίαν λοιπὸν ἔποψιν εἰμεθα σύμφωνοι μετὰ τῆς συναδέλφου και ἀγανακτοῦμεν και ἡμεῖς ἐπὶ τὸν ἐκλεκτὸν μας Δήμαρχον, ἐκεῖνον τὸν ὅποιον ἐστεφανώσαμεν και ἀνευφημήσαμεν ὀγδοηκοντακισχίλιοι δημόται ἐξουτελιζοῦσιν ἐν τοῖς ἀνακτόροις, ἐξουτελιζοῦσιν ἐν τῇ κυβερνήσει, τάσσοντες αὐτὸν ὑπὸ τοὺς τελευταίους γραφειάδες, τοὺς διοριζομένους διὰ μιᾶς ρουσφετοκονδυλιάς ἐνὸς ρουσφετοῦπουργοῦ.

Ἄλλ' εἰς ὅ,τι δὲν συμφωνοῦμεν, εἶναι ὅτι δὲν ἐξάνισταται βαρὺς και ριζοσπαστικὸς, — ἀφοῦ εἶναι και λέγεται δημοκρατικὸς — ἐναντίον τῶν Βυζαντινοτουρκορωσικῶν αὐτῶν ἐθίμων, τὰ ὅποια παρ' ἡμῶν ἢ εἶναι κωμῳδία ἢ εἶναι ὕβρις, διότι οὔτε ὁ τόπος τὰ σηκώνει, οὔτε ὁ χρόνος, οὔτε τὰ ἡθῆμας, οὔτε ἡ ἀτμοσφαῖρά μας. Ὅλη ἐκεῖνη ἢ ὀλίγον σχολαστικὴ ἀπαρίθμησις ὅτι ὁ Δήμαρχός μας εἰς τὰ ἐπίσημα προγράμματα τὰ ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἑσωτερικῶν ἐκδιδόμενα ἔρχεται τριακοστὸς μετ' ἐκείνους και μετ' ἐκείνους και μετὰ τοὺς ἄλλους, σημαίνουν ὅτι κατὰ τὸ αἶσθημα τοῦ Αἰῶνος ἂν ἤρχετο εἰκοστὸς ὁ Δήμαρχος ἢ δέκατος, θὰ

ἦτο εὐχαριστημένος μετὰ τὸν ἑαυτὸν του και ἐνθουσιασμένος μετὰ τὴν αὐτὴν.

Ἄλλ' ὅ,τι ἔπρεπε νὰ ζητήσῃ σύμφωνα μετὰ τὴν Δημοκρατικὴν του σημαίαν εἶναι οὔτε εἰκοστὸς οὔτε πρῶτος νὰ μεταβαίη εἰς προσκυνήματα, διότι οἱ δημοτικοὶ ἀρχόντες δὲν πρέπει νὰ προσκυνοῦν οὔτε χέρια οὔτε ποδιές. Αὐτὰ πρέπει νὰ μένουν διὰ τοὺς δούλους, και τοιοῦτοι δούλοι εἶναι ἅπαντες οἱ ὑπάλληλοι, τῆς ξηρᾶς και τῆς θαλάσσης, οἱ μετὰ κατανύξεως μεταβαίνοντες νὰ φιλήσουν ἕνα χειρόκτιον!!

Ἀποκαλύπτουμεν και μίαν ἐπιχείρησιν ἐμπορικὴν. **Χαρτὶ δὲν ὑπάρχει ἐν Ἀθήναις**, ἰδίως διὰ τὰς ἐφημερίδας. Ὅλα τὰ γραφεῖα περιέρχονται εἰς φοβερὰν παραζάλην πόθεν νὰ προμηθευθῶσι τὸν πρὸς ἐκτύπωσιν χάρτην των. Ὅλιγοὶ μικρέμποροι φέρουσι πάντοτε ὀλιγίστην προμήθειαν, και ὅταν τοῦ ἐνὸς ἐξ αὐτῶν ἢ ἀποθήκη ἐξαντληθῇ, τότε οἱ ἄλλοι σγκόουον τὴν μύτην των, ὃ ἐστὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἐμπορεύματος. Καὶ πληρόνουν οἱ δυστυχεῖς ἐφημεριδογράφοι φόρον ἐπὶ φόρου και τιμὴν ἐπὶ τιμῆς. Ὅσα πληρόνουν ταχυδρομικὰ — ἐπὶ τοῦ κ. Μανσόλα και τῆς ἀναμορφωτικῆς κυβερνήσεως **τῶν ταχυδρομικῶν τελῶν αὐξηθέντων** — ὅσα πληρόνουν εἰς χαρτόσημα, ὅσα πληρόνουν εἰς ^{100/100} αὐξήσιν τῶν τυπογραφικῶν ἐξόδων, ὅσα πληρόνουν εἰς τὴν κατάχρησιν ἐπιστατῶν τινῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ὅσα πληρόνουν εἰς συνδρομητὰς κλέπτας τῆς συνδρομῆς = οἶος ἢ μεγαλώνουμος ἐν Βῶλῳ **Ἐμπορικὴ Λέσχη** — εἶναι ἱκανὰ νὰ πνίξουν ἀκμαῖας ἐπιχειρήσεις, και ὄχι ἐπιχειρήσεις ἀβεβαίας οἴα ἢ τῆς ἀπτικῆς δημοσιογραφίας ἀκόμη. Νομίζομεν ὅτι ὅλα αὐτὰ ἀποδεικνύουν φοβερὰν **πίεσιν τοῦ τύπου**, και πρέπει νὰ γίνῃ κινήσις τις πρὸς ἀνακούφισιν τοῦ τύπου — και δὲν ἐννοοῦμεν μόνον ἐφημερίδας — ἀλλὰ

νὰ μᾶς συλλάβωσιν ἐν ὀνόματι τοῦ Κράτους τῆς Βενετίας! και σεῖς τὸ ἀνέχεσθε!

Ἐκ τοῦ κύκλου τῶν ἐξεστηκότων ἐκείνων ἀνθρώπων, τῶν φιλησῶν ἀλιείων και ναυτῶν, ἠκούσθη κινήσις τις. Εἷς ἐξ αὐτῶν ἔκραξεν.

— Ἐχει δίκαιον, φίλοι, δὲν πρέπει νὰ τοὺς ἀφήσωμεν. Εἶναι ἐντροπὴ και κρίμα!

Και ὤρμησεν ὅπως λάβῃ μέρος εἰς τὴν συμπλοκὴν. Οἱ δὲ λοιποὶ δὲν εἶχον καλλίτερόν τι νὰ πράξωσιν, ἢ νὰ τὸν μιμηθῶσιν. Ὁ πρῶτος ὀμιλήσας ἔλαβε κώπην τινά, κειμένην ἐπὶ τοῦ ἐδάφους (διότι τὸ καπηλεὸν ἐχρησίμευε και ὡς νεώσοικος, ἔτι δὲ και ὡς ἀποθήκη ναυτικῶν και ἀλιευτικῶν ἐργασίων), ὁ δεῦτερος ἔλαβε σκέπαρνον τι παλαιὸν και ἐσκωρισμένον, ἄλλος ἀρπάγην τινά, ἄλλος κάμακα, και ἐπετέθησαν ὀπισθεν ἐκ τῶν νώτων κατὰ τῶν Βενετῶν.

— Ἀφήσατε ἐλευθέρους τοὺς ἀνθρώπους τούτους, τοῖς ἔκραζον. Ἀφήσατέ τους.

Και ἐκτύπων. Εὖρον δὲ ἀρκοῦσαν ψυχαγωγίαν εἰς τοῦτο, ἢν οὐδέποτε ἐφαντάζοντο. Και ἄλλοι νησιῶται, ἐκ τῶν ἐξωθεν τῆς θύρας ἱσταμένων, προσεχώρησαν και ἐπενέθησαν ὡσαύτως. Μετ' ὀλίγας στιγμᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπικούρων τούτων ὑπερέβη τοὺς εἰκοσι.

Τοιαύτην ἐπικουρίαν δὲν εἶχεν ἐλπίζει ὁ Ἰωάννης Βενδίκης.

Ἄλλ' οὐδ' ἢ Βενετὴ ἤλπιζε ποτε ὅτι ἐμελλον νὰ εὐρεθῶσι τοσοῦτοι αὐτοσχέδιοι ἐπιδρομεῖς κατὰ τῶν ἀνθρώπων

τῆς. Βλέπουσα τούτους ἐτοιμοὺς νὰ ὑποκύψωσιν εἰς τὸ ὑπέροχον τοῦ πλήθους, ἐτράβα ἐν τῇ λύσει τῆς τὰ μαλλία αὐτῆς και ἔκραζε φρυάττουτα.

— Τί ζῶα εἶσθε! Ποτὲ δὲν ἐπίστευα ὅτι ἠθέλετε φοβηθῆ αὐτὰ τὰ κτήνη. Ἄ δὲν σᾶς ἔφερα ἐδῶ διὰ νὰ με καταισχύνητε. Προδόται, οἵτινες θὰ ἀτιμάσητε τὴν Βενετίαν! Ἄ, νὰ μὴ μέλλετε ποτὲ νὰ πράξητε τοῦτο, διότι κακὴ ἀγχόνη σᾶς περιμένει. Τὴν Βενετίαν, μιαιροὶ, τὴν πατρίδα σας, ἢτις ποτὲ δὲν ἠτιμάσθη; Τὴν ὑπερήφανον βασιλίσειαν τῆς θαλάσσης ὃ πατρίς μου, μὴ πάθῃς ποτὲ τοῦτο ἀπὸ τὰ τέκνα σου. Ἄνανδροι, γλυκύτερον και εὐτυχέστερον διὰ σᾶς εἶναι νὰ φονεῖθητε ὅλοι μέχρι τοῦ τελευταίου μετὰ τὰ ξίφη εἰς τὰς χεῖρας, και μὴδὲ τεμάχιον σαρκὸς νὰ μὴ μείνη, διὰ νὰ φάγωσι τὰ ὄρνεα. Μετὰ ποῖον πρόσωπον θὰ παρουσιασθῶ ἐγὼ εἰς τὸν κόμητα; μετὰ ποῖον ὄμμα θ' ἀτενίσω τὴν σημαίαν τοῦ ἀγίου Μάρκου; Δὲν εἶναι καλλίτερον νὰ φονεῖσθε ἐμὲ μετὰ τὰ ξίφη σας; Τρυπήσατέ με, κάμετέ με χίλια κομμάτια. Ἄλλ' ἔλεος, ἔλεος, δι' ἀγάπην Θεοῦ, θάρρος, κτυπάτε, κτυπάτε, γενναίωτες, τέκνα μου, καρδιά, ἀνδρεία, θάρρος, θάρρος!

Και ἔκλαιεν ἐν ἀπογνώσει ἢ Βενετὴ, κτυπῶσα τὴν γῆν μετὰ τοὺς πόδας και σχίζουσα τὰς παρειὰς μετὰ τοὺς ὄνυχας.

(ἀκολουθεῖ)

Μπόέμ.